

การพัฒนาชุดแบบฝึกและประเมินจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ

Development of Training and Measurement Set of Systems Sufficiency Economy Conscience for Under graduate Student in Phetchaburi Rajabhat University

ภัทริยา สุวรรณบูรณ์^{1*}

Pattariya Suwannaboon^{1*}

เฉลียว บุรีภักดิ์²

Chalio Burlpakdi²

สมนึก ชูปานกลีบ³

Somnauk Choopankleeb³

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ เป็นการนำเสนอผลเบื้องต้นของการพัฒนาชุดแบบฝึกและประเมินจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งยังไม่เคยมีปรากฏในที่ใดมาก่อน เป็นความคิดหรือมโนทัศน์ที่ผู้เขียนสร้างขึ้นจากการสังเคราะห์มโนทัศน์ย่อยสาม ประเด็นคือ “จิตสำนึก” “เศรษฐกิจพอเพียง” และ “ความเป็นระบบ” โดยมีเจตนาที่จะผลักดันหลักคิดและการประพฤติปฏิบัติเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงให้กว้างขวางและฝังลึกยิ่งขึ้นในสังคมไทย เป็นสมบัติอันล้ำค่าของแผ่นดินไทยสืบไป พร้อมกันนั้นบทความก็ได้นำเสนอแบบประเมินและแบบฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ เพื่อผู้สนใจจะได้นำไปใช้ได้ด้วย

คำสำคัญ : จิตสำนึก เศรษฐกิจพอเพียง ความเป็นระบบ

Abstract

This research article is a presentation of the research –based development of Training – and – Measurement Set of Systems Sufficiency Economy Conscience for Undergraduate Student in Phetchaburi Rajabhat University which never anywhere appear earlier. It is the idea which the author synthesizes from three minor concepts : “conscience,” “sufficiency economy,” and “systemness” with an intention to push the principle and action of sufficiency economy towards broader and deeper acceptance in Thai society, so as to be the precious wealth of this land of Thai people. The Article also provides instrumental forms for evaluation and training of systems sufficiency economy conscience for use by interested readers.

Keyword : conscience, sufficiency economy, systemness

^{1,2,3} อาจารย์สาขาวิชาพุทธศาสตร์การพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

บทนำ

เจตนาพื้นฐานของข้อเขียนบทความนี้คือเพื่อนำเสนอประเด็นความคิดใหม่พร้อมด้วยชุดฝึกและชุดประเมินซึ่งยังไม่มีปรากฏในที่ใดมาก่อนเท่าที่ข้าพเจ้าผู้เขียนทราบ นั่นคือประเด็นความคิดที่ข้าพเจ้าเรียกชื่อว่า “จิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ” โดยให้มีชื่อภาษาอังกฤษว่า “Conscience of Systems Sufficiency Economy” ซึ่งเป็นการสังเคราะห์ประเด็นความคิดเก่าที่มีอยู่ก่อนแล้วสามประเด็น คือ จิตสำนึก เศรษฐกิจพอเพียง และความเป็นระบบ แล้วนำมาผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นและปรับปรุง

จากการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการทางความคิดเชิงวิชาการที่ผ่านมาพบว่า พฤติกรรมเศรษฐกิจพอเพียงในระดับตัวบุคคลก็ดีหรือระดับกลุ่มบุคคลเช่นครอบครัวหรือชุมชน หรือสังคมประเทศก็ดี ล้วนมีลักษณะเป็น “ระบบ” คือประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยๆ ที่มีบทบาทกระทำการร่วมกันอยู่อย่างมีระเบียบแบบแผน โดยมีปัจจัยนำเข้า มีกระบวนการกระทำ และมีผลผลิตจากการกระทำนั้น ตลอดจนนำไปสู่ผลสืบเนื่อง ทำนองเดียวกันปรากฏการณ์ทั้งหลายทั้งปวงที่เกิดขึ้นในเอกภพ หรือจักรวาลที่เราอาศัยอยู่ ซึ่งนักวิชาการเรียกชื่อว่า “ความเป็นระบบ” หรือ “ระบบ” [1] ดังเป็นที่ทราบและยอมรับกันโดยทั่วไป แต่ความเข้าใจต่อประเด็นดังกล่าวยังไม่แพร่หลายในวงวิชาการเมืองไทย จึงทำให้ความเข้าใจในธรรมชาติและคุณประโยชน์ของพฤติกรรมเศรษฐกิจพอเพียงขาดความกระชับชัดเจนเท่าที่ควร แม้จะมีศรัทธาต่อประเด็นความคิดนี้อย่างกว้างขวางแล้วก็ตาม และเมื่อขาดความเข้าใจที่กระชับชัด จึงไม่เกิดจิตสำนึกที่ฝังลึกในความรู้สึกอย่างเพียงพอ ไม่มีกระบวนการในจิตใจที่จะเหนี่ยวนำการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมบางอย่างและไม่กระทำพฤติกรรมบางอย่าง คนไทยจำนวนมากจึงยังคงมีพฤติกรรมเกินพอเพียงทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการใช้เงินเกินฐานะของตน เพราะต้องการมีหน้ามีตาในสังคม และไม่มีวินัยในตนเองทำให้ตกอยู่ในภาวะมีหนี้สินล้นพ้นตัว [2]

ผู้วิจัยปรารถนาที่จะเห็นประเทศไทย และคน

ไทยทุกคนมีคุณลักษณะจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้พยายามคิดสังเคราะห์ขึ้นเป็นประเด็นความคิดใหม่ เรื่องจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ พร้อมทั้งได้คิดออกแบบวิธีฝึก และวิธีประเมินพร้อมกับการตรวจสอบแล้วปรับปรุงไว้ให้ด้วยแม้จะเป็นเพียง “ร่างแรก” โดยหวังว่าท่านผู้อ่านจะได้ช่วยกันพัฒนาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อนำเสนอประเด็นความคิดใหม่ เรื่อง “จิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ”
2. เพื่อนำเสนอชุดฝึกและชุดประเมินผล “จิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ”

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการศึกษาวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนจำนวน 6 คน และนักศึกษาจำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อกำหนดผู้ให้ข้อมูล ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 16 คน

เครื่องมือในการวิจัย

1. เครื่องมือจากเอกสารวิชาการ กรอบแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึก เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและเรื่องเกี่ยวกับระบบ

แผนภาพทางความคิดซึ่งสรุปหลักประพจน์ปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย

สามห่วงกับสองเงื่อนไข กล่าวคือ สามห่วงได้แก่ ความพอประมาณ เหตุผลและภูมิคุ้มกัน ส่วนสองเงื่อนไขได้แก่ความรู้และคุณธรรม [6]

หลักทฤษฎีระบบ และกรอบการใช้ในการบรรลุมัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ตามบริบท ของแต่ละกรณีโดยใช้ปัจจัยนำเข้า มีกระบวนการ และมีผลผลิต ตลอดจนผลสืบเนื่อง ให้เป็นไปตามหลักระบบ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อกำหนดขั้นตอนในการสร้างจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ

2. สร้างแบบฝึกและแบบประเมินจิตสำนึก

เศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ จำนวน 7 ชุด ดังนี้

1. แบบประเมินจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงโดยตนเอง ประกอบด้วยคำถาม 3 ประเด็นหลัก แต่ละประเด็นหลัก มีข้อคำถามย่อย 6 ข้อ รวม 18 ข้อ

2. แบบประเมินจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงโดยบุคคลอื่น ประกอบด้วยคำถาม 3 ประเด็นหลักในแต่ละประเด็นหลักมีคำถามย่อย 6 ข้อรวม 18 ข้อ

3. แบบฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง (ขั้นทำความเข้าใจความกระจำความคิด) ประกอบด้วยคำถาม 3 ประเด็นหลัก ในแต่ละประเด็นหลัก มีคำถามย่อย 6 ข้อรวม 18 ข้อ

4. แบบฝึก การวางแผนจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง (ขั้นวางแผนกิจกรรม) ประกอบด้วยคำถาม 3 ประเด็นหลักในแต่ละประเด็นหลัก มีข้อคำถามย่อย 6 ข้อรวม 18 ข้อ

5. แบบฝึก ดำเนินการตามแผนกิจกรรมจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง (ขั้นดำเนินการตามแผน) ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ประเด็นหลัก ในแต่ละข้อประเด็นหลัก มีคำถามย่อย 6 ข้อย่อยรวม 18 ข้อ

6. แบบฝึก การประเมินผลการดำเนินการปฏิบัติตามแผนกิจกรรมจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง (ขั้นประเมินและรายงานผล) ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ประเด็นหลักในแต่ละข้อประเด็นหลัก มีข้อคำถามย่อย 6 ข้อย่อยรวม 18 ข้อ

7. แบบประเมิน Validity, Comprehensibility และ Applicability ของแบบฝึกและแบบประเมินประกอบด้วยข้อคำถามการประเมิน 3 ประเด็นการประเมิน

1. ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการทางความคิดเชิงวิชาการเกี่ยวกับจิตสำนึก พฤติกรรมเศรษฐกิจพอเพียงในระดับตัวบุคคล ระดับกลุ่มบุคคลเช่นครอบครัว หรือชุมชน หรือสังคมประเทศ ที่มีลักษณะเป็น “ระบบ” ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ๆ ที่มีบทบาทกระทำการร่วมกัน อย่างมีระเบียบแบบแผน คือมีปัจจัยนำเข้า มีกระบวนการกระทำและมีผลผลิตจากการกระทำนั้น ตลอดจนนำไปสู่ผลสืบเนื่อง

จากคำถามที่ว่าจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ คืออะไร

จิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ วลีนี้ ประกอบขึ้นจาก 3 คำ คือ

1) จิตสำนึก หมายถึง การคิดจะหนังกอยู่ป็นนิจ ในทุกกรณีที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ไม่กระทำไปโดยไม่คิด ดังกล่าว กับทั้งตนเองรู้สึกรู้ว่าการที่ตนได้ตระหนักคิดเช่นนั้น เป็นการกระทำที่ดีและถูกต้อง แต่ถ้าไม่ได้คิดตระหนัก เป็นนิจดังกล่าวเมื่อใดตนจะรู้สึกว่าการที่ตนได้กระทำผิด และสำนึกผิดต้องคิดแก้ไขตนเองต่อไป จิตสำนึกเกี่ยวกับสิ่งใด จะฝังแน่นได้ต้องอาศัยความกระจำในความคิดเกี่ยวกับสิ่งนั้นและต้องอาศัยการประเมินตน โดยตนเอง และโดยผู้อื่นมาประกอบ

2) เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การกระทำเกี่ยวกับสินทรัพย์แบบพอเหมาะพอดี ไม่สูงหรือต่ำเกินระดับที่เหมาะสม โดยต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมรอบด้าน เช่นฐานะทางเศรษฐกิจ การเงินของตนเอง และมูลค่าราคาของสิ่งที่ซื้อหามาบริโภค หรือการลงทุน แผนภาพทางความคิดซึ่งสรุปหลักประพจน์ปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นที่ยึดมั่นแพร่หลายคือประกอบด้วย

สามห่วงกับสองเงื่อนไข กล่าวคือ สามห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ เหตุผลและภูมิคุ้มกัน ส่วนสองเงื่อนไข ได้แก่ความรู้และคุณธรรม [3]

3) เชิงระบบ หมายถึง การนำเอาหลักทฤษฎีระบบ [4] มาใช้ประกอบในการพิจารณาหรือทำความเข้าใจ และปฏิบัติการใด ๆ เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง เช่นพิจารณาว่ากิจกรรมเศรษฐกิจมีความเป็นระบบ กล่าวคือเป็นการกระทำการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์บางอย่างตามบริบทของกรณีนั้น ๆ โดยใช้ปัจจัยนำเข้า มีกระบวนการ และมีผลผลิต ตลอดจนผลสืบเนื่อง ดังนั้น ถ้าจะจำกัดกิจกรรมเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับพอเพียง ก็ต้องคิดจำกัดวัตถุประสงค์ให้อยู่ในระดับพอเพียงเป็นเบื้องต้น ส่วนระดับใดที่เป็นความพอเพียงก็ต้องพิจารณาตามหลักระบบคือโดยเทียบกับบริบทหรือสภาพแวดล้อมสำหรับแต่ละกรณี เช่น การใช้จ่ายในการบริโภคไม่ควรเกินระดับรายได้ และการลงทุนไม่ควรมีความเสี่ยงสูง เป็นต้น อันที่จริงตัวแบบเศรษฐกิจพอเพียง ที่ทุกคนรู้จักดีในชื่อ “สามห่วง-สองเงื่อนไข” นั่นก็เป็นตัวแบบเชิงระบบอยู่

แล้ว เพียงแต่ยังไม่มีการนำมาวิเคราะห์อย่างชัดเจนใน
รายละเอียดเท่านั้นเอง

2. ออกแบบชุดฝึกและออกแบบชุดประเมินผล
“จิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ”

องค์ประกอบของจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง
เชิงระบบพิจารณาตามองค์ประกอบหลักของเศรษฐกิจ
พอเพียงที่เรียกว่า “สามห่วง-สองเงื่อนไข [5]

สรุปได้ว่าผู้มีจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ
จะต้องมีจิตสำนึกใน 6 ประเด็นดังกล่าวและจะต้องเพิ่มอีก
หนึ่งประเด็นเป็น 6 ประเด็น คือ

1. จิตสำนึกในการกำหนดระดับความพอประมาณ
(หรือความพอดี)
2. จิตสำนึกในการใช้เหตุผล (หรือความสมเหตุ
สมผล)
3. จิตสำนึกในการสร้างภูมิคุ้มกัน (หรือการสงวน
ไว้ซึ่งภูมิคุ้มกัน)
4. จิตสำนึกในการใช้ความรู้ (หรือการแสวงหา
และใช้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อ 1, 2, 3 ข้างต้น)
5. จิตสำนึกในการใช้คุณธรรม (หรือการดำรงไว้
และประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับข้อ
1, 2, 3 ข้างต้น)
6. จิตสำนึกในการทำให้ใจให้พอใจต่อความสุข
ความมั่นคง แบบพอเพียง ที่ตนเองและสังคมจะได้รับ
จากการทำกิจกรรมเศรษฐกิจครั้งนั้น

ขั้นตอนในการสร้างจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง
เชิงระบบ

จากข้อพิจารณาเกี่ยวกับหลักคิดต่าง ๆ ว่าด้วย
จิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงตามที่กล่าวมาข้างต้นสามารถ
สรุปได้ว่า การจะสร้างจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงต้อง
ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้ คือ

ขั้นที่ 1 การทำความเข้าใจอย่างชัดเจนแจ่มแจ้ง
ในหลักวิชาของจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง เชิงระบบ
ตามที่กล่าว โดยย่อในข้อ 3 ข้างต้น

ขั้นที่ 2 การเลือกกิจกรรมทางเศรษฐกิจอันหนึ่ง
แล้วลงมือคิดวางแผนกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ
โดยนำเอาองค์ประกอบจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้

อย่างครบถ้วนทุกประเด็น ทั้ง 6 ประเด็นในข้อ 3

ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติตามแผนซึ่งวางไว้ในขั้นที่ 2
นั้น จนครบทุกประเด็น

ขั้นที่ 4 ประเมินผลปฏิบัติตามแผนในขั้นที่ 3 นั้น
จนครบทุกประเด็น

3. นำแบบฝึกและชุดประเมินผล “จิตสำนึก
เศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ” ที่ออกแบบไปจัดทำชุด
เอกสารและดำเนินการตรวจสอบโดยอาจารย์จำนวน 6
คนและนักศึกษา จำนวน 10 คน

ผลการวิจัย

ผลการสังเคราะห์ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และ
บูรณาการข้อมูล และออกแบบมาเป็นแบบประเมินและ
แบบฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ ในการวิจัย
ครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบประเมินจำนวน 7 ชุดใน 6 ชุด
แรก มีข้อคำถาม 3 ประเด็นหลัก ในแต่ละข้อประเด็นหลัก
มีข้อคำถามย่อย 6 ข้อย่อย และในแบบประเมินชุดที่ 7 ซึ่ง
เป็นการประเมินมีข้อคำถามการประเมินใน 3 คุณลักษณะ
รวม 3 ข้อ ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบประเมินจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง
โดยตนเอง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่”
ตามที่เป็นจริงสำหรับตัวท่านเองสำหรับแต่ละหัวข้อ ดังนี้

1. กรณีการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินเพื่อการ
บริโภคในสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1) ต้องกำหนด
ระดับความพอประมาณมิให้ใช้จ่ายเกินความพอดี 2) ต้อง
มีเหตุผลสมควรที่จะใช้จ่ายซื้อหาสิ่งนั้น 3) ต้องประหยัด
เงินหรือทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้เป็นภูมิคุ้มกันสำหรับ
อนาคต 4) ต้องใช้ความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจใช้
จ่ายมิใช่ใช้อารมณ์ 5) ต้องใช้หลักคุณธรรม มิให้เป็น
ที่เดือดร้อนแก่ผู้อื่นหรือสังคม และ 6) ต้องทำให้พอใจ
ต่อระดับความพอประมาณที่ได้กำหนดไว้และได้กระทำ
ตามนั้น

2. กรณีใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินเพื่อการบริจาค
ช่วยเหลือผู้ อื่น หรือ เพื่อการกุศลมีรายละเอียดดังนี้ 1)
ต้องกำหนดระดับความพอประมาณมิให้บริจาคมกเกิน
พอดี 2) ต้องมีเหตุผลสมควรจึงจะบริจาคในครั้งนั้น 3)

ต้องประหยัดเงินหรือทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้เป็นภูมิคุ้มกันสำหรับอนาคต 4) ต้องใช้ความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจ บริจาคมิใช่ใช้อารมณ์ 5) ต้องใช้หลักคุณธรรม มิให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้อื่นหรือสังคม และ 6) ต้องทำใจให้พอใจต่อระดับความพอประมาณที่ได้กำหนดไว้และได้กระทำตามนั้น

1. กรณีใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินเพื่อการลงทุนโดยหวังเพิ่มพูนทรัพย์มีรายละเอียดดังนี้ 1) ต้องกำหนดระดับความพอประมาณมิให้ลงทุนมากเกินไป 2) ต้องมีเหตุผลสมควรจึงจะใช้จ่ายลงทุนครั้งนั้น 3) ต้องประหยัดเงินหรือทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้เป็นภูมิคุ้มกันสำหรับอนาคต 4) ต้องใช้ความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจ ลงทุน มิใช่ใช้อารมณ์ 5) ต้องใช้หลักคุณธรรม มิให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้อื่นหรือสังคม 6) ต้องทำใจให้พอใจต่อระดับความพอประมาณที่ได้กำหนดไว้และได้กระทำตามนั้น

คำตอบประกอบด้วยคำตอบ ใช่ หรือ ไม่ใช่ ในความเป็นจริงของตนเอง มี 4 คำตอบ คือ 1) ข้าพเจ้าเห็นคุณค่าว่าควรปฏิบัติ 2) ข้าพเจ้าตั้งใจจะปฏิบัติเป็นนิจ 3) ข้าพเจ้าจะรู้สึกผิดถ้าไม่ปฏิบัติ 4) ข้าพเจ้าไม่ทราบหรือไม่ประสงค์จะตอบ

ชุดที่ 2 แบบประเมินจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง โดยบุคคลอื่นโปรดตอบคำถามต่อไปนี้ว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ตามที่เป็นจริงสำหรับตัวท่านเองสำหรับแต่ละหัวข้อ ดังนี้

1. กรณีการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินเพื่อการบริโภคในสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1) ต้องกำหนดกำหนดระดับความพอประมาณมิให้ใช้จ่ายมากเกินไป 2) ต้องมีเหตุผลสมควรจึงจะใช้จ่ายหาลังนั้น 3) ต้องประหยัดเงินหรือทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้เป็นภูมิคุ้มกันสำหรับอนาคต 4) ต้องใช้ความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจ ใช้จ่าย มิใช่ใช้อารมณ์ 5) ต้องใช้หลักคุณธรรมมิให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้อื่นหรือสังคม 6) ต้องทำใจให้พอใจต่อระดับความพอประมาณที่ได้กำหนดไว้และได้กระทำตามนั้น

2. กรณีการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินเพื่อบริจาคช่วยเหลือผู้อื่น หรือเพื่อการกุศลมีรายละเอียดดังนี้ 1)

ต้องกำหนดระดับความพอประมาณมิให้บริจาคมากเกินไป 2) ต้องมีเหตุผลสมควรจึงจะบริจาคในครั้งนั้น 3) ต้องประหยัดเงินหรือทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้เป็นภูมิคุ้มกันสำหรับอนาคต 4) ต้องใช้ความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจ บริจาค มิใช่ใช้อารมณ์ 5) ต้องใช้หลักคุณธรรม มิให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้อื่นหรือสังคม 6) ต้องทำใจให้พอใจต่อระดับความพอประมาณที่ได้กำหนดไว้และได้กระทำตามนั้น

3. กรณีการใช้จ่ายเงินหรือบริจาคทรัพย์สินเพื่อการลงทุนโดยหวังเพิ่มพูนทรัพย์มีรายละเอียดดังนี้ 1) ต้องกำหนดระดับความพอประมาณมิให้ใช้จ่ายลงทุนมากเกินไป 2) ต้องมีเหตุผลสมควรจึงจะใช้จ่ายลงทุนนั้น 3) ต้องประหยัดเงินหรือทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้เป็นภูมิคุ้มกันสำหรับอนาคต 4) ต้องใช้ความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจ ใช้จ่ายลงทุน มิใช่ใช้อารมณ์ 5) ต้องใช้หลักคุณธรรม มิให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้อื่น หรือแก่สังคม 6) ต้องทำใจให้พอใจต่อระดับความพอประมาณที่ได้กำหนดไว้และได้กระทำตามนั้น

คำตอบประกอบด้วยคำตอบ ใช่ หรือ ไม่ใช่ ในความเป็นจริงของตนเอง มี 4 คำตอบ คือ 1) ข้าพเจ้าเห็นคุณค่าว่าควรปฏิบัติ 2) ข้าพเจ้าตั้งใจจะปฏิบัติเป็นนิจ 3) ข้าพเจ้าจะรู้สึกผิดถ้าไม่ปฏิบัติ 4) ข้าพเจ้าไม่ทราบหรือไม่ประสงค์จะตอบ

ชุดที่ 3 แบบฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง (ขั้นทำความเข้าใจกระแงความคิด) กรณีการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินเพื่อการบริโภค การบริจาค และการลงทุนโปรดตอบคำถามต่อไปนี้ว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ตามที่เป็นจริงสำหรับตัวท่านเองสำหรับแต่ละหัวข้อ ดังนี้

1. กรณีการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินเพื่อการบริโภคในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีรายละเอียดดังนี้ 1) ต้องกำหนดระดับความพอประมาณมิให้ใช้จ่ายมากเกินไป 2) ต้องมีเหตุผลสมควรจึงจะใช้จ่ายหาลังนั้น 3) ต้องประหยัดเงินหรือทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้เป็นภูมิคุ้มกันสำหรับอนาคต 4) ต้องใช้ความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจ ใช้จ่าย มิใช่ใช้อารมณ์ 5) ต้องใช้หลักคุณธรรมมิให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้อื่นหรือสังคม 6) ต้องทำใจให้พอใจ

ต่อระดับความพอประมาณที่ได้กำหนดไว้และได้กระทำตามนั้น

2. กรณีการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินเพื่อบริจาคช่วยเหลือผู้อื่น หรือเพื่อการกุศลมีรายละเอียดดังนี้ 1) ต้องกำหนดระดับความพอประมาณมิให้บริจาคมกเกินพอดี 2) ต้องมีเหตุผลสมควรจึงจะบริจาคในครั้งนั้น 3) ต้องประหยัดเงินหรือทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้เป็นภูมิคุ้มกันสำหรับอนาคต 4) ต้องใช้ความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจบริจาค มิใช่ใช้อารมณ์ 5) ต้องใช้หลักคุณธรรม มิให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้อื่นหรือสังคม 6) ต้องทำใจให้พอใจต่อระดับความพอประมาณที่ได้กำหนดไว้และได้กระทำตามนั้น

3. กรณีการใช้จ่ายเงินหรือบริจาคทรัพย์สินเพื่อการลงทุน โดยหวังเพิ่มพูนทรัพย์ มีรายละเอียดดังนี้ 1) ต้องกำหนดระดับความพอประมาณมิให้ใช้จ่ายลงทุนมากเกินพอดี 2) ต้องมีเหตุผลสมควรจึงจะใช้จ่ายลงทุนนั้น 3) ต้องประหยัดเงินหรือทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้เป็นภูมิคุ้มกันสำหรับอนาคต 4) ต้องใช้ความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจใช้จ่ายลงทุน มิใช่ใช้อารมณ์ 5) ต้องใช้หลักคุณธรรม มิให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้อื่น หรือแก่สังคม 6) ต้องทำใจให้พอใจต่อระดับความพอประมาณที่ได้กำหนดไว้และได้กระทำตามนั้น

คำตอบประกอบด้วยคำตอบ ใช่ หรือ ไม่ใช่ ในความเป็นจริงของตนเอง มี 4 คำตอบ คือ 1) ข้าพเจ้าเห็นคุณค่าว่าควรปฏิบัติ 2) ข้าพเจ้าตั้งใจจะปฏิบัติเป็นนิจ 3) ข้าพเจ้าจะรู้สึกผิดถ้าไม่ปฏิบัติ 4) ข้าพเจ้าไม่ทราบหรือไม่ประสงค์จะตอบ

ชุดที่ 4 แบบฝึก การวางแผนจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง (ชั้นวางแผนกิจกรรม) ประกอบด้วย

1. กรณีการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินสิ่งของหรือกิจกรรมที่จะซื้อหาหรือใช้จ่าย ในสิ่งใด สิ่งหนึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1) ต้องกำหนดระดับความพอประมาณมิให้ใช้จ่ายเกินความพอดี 2) ต้องมีเหตุผลสมควรพอจะใช้จ่ายซื้อหาสิ่งนั้น 3) ต้องประหยัดเงินหรือทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้เป็นภูมิคุ้มกันสำหรับอนาคต 4) ต้องใช้ความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจใช้จ่าย มิใช่ใช้อารมณ์ 5) ต้องใช้

หลักคุณธรรม มิให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้อื่นหรือสังคม 6) ต้องทำใจให้พอใจต่อระดับความพอประมาณที่ได้กำหนดไว้และได้กระทำตามนั้น

2. กรณีใช้เงิน สิ่งของหรือกิจกรรมเพื่อการบริจาคช่วยเหลือผู้อื่น หรือเพื่อการกุศลรายละเอียดดังนี้ 1) ต้องกำหนดระดับความพอประมาณมิให้บริจาคมกเกินพอดี 2) ต้องมีเหตุผลสมควรจึงจะบริจาคในครั้งนั้น 3) ต้องประหยัดเงินหรือทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้เป็นภูมิคุ้มกันสำหรับอนาคต 4) ต้องใช้ความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจบริจาค มิใช่ใช้อารมณ์ 5) ต้องใช้หลักคุณธรรมมิให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้อื่นหรือสังคม 6) ต้องทำใจให้พอใจต่อระดับความพอประมาณที่ได้กำหนดไว้และได้กระทำตามนั้น

3. กรณีใช้จ่ายเงิน สิ่งของหรือทรัพย์สินเพื่อการลงทุน โดยหวังเพิ่มพูนทรัพย์รายละเอียดดังนี้ 1) ต้องกำหนดระดับความพอประมาณมิให้ลงทุนมากเกินพอดี 2) ต้องมีเหตุผลสมควรจึงจะใช้จ่ายลงทุนครั้งนั้น 3) ต้องประหยัดเงินหรือทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้เป็นภูมิคุ้มกันสำหรับอนาคต 4) ต้องใช้ความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน มิใช่ใช้อารมณ์ 5) ต้องใช้หลักคุณธรรมมิให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้อื่นหรือสังคม 6) ต้องทำใจให้พอใจต่อระดับความพอประมาณที่ได้กำหนดไว้และได้กระทำตามนั้น

ในช่องตารางคำตอบให้ผู้ได้รับการฝึกเขียนแบบฝึกการวางแผนจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง (ชั้นวางแผนกิจกรรม) ในแต่ละข้อตามความเป็นจริงของตนเอง คือ

1. ชื่อสิ่งของหรือกิจกรรมที่จะซื้อหาหรือใช้จ่ายคืออะไรรายละเอียดดังนี้ 1) ระดับค่าใช้จ่ายที่กำหนดซึ่งมีความพอประมาณคืออะไร 2) เหตุผลที่ใช้ในการกำหนดระดับค่าใช้จ่ายดังกล่าวคืออะไร 3) จำนวนเงินที่จะประหยัดไว้ได้จากการจ่ายครั้งนี้ คืออะไร 4) ต้องใช้ความรู้เรื่องใดบ้าง และไม่ควรใช้อารมณ์ ประการใดบ้าง 5) ต้องใช้หลักคุณธรรมอะไรบ้าง 6) ต้องทำใจให้พอใจอย่างไรบ้าง

2. ชื่อสิ่งของหรือกิจกรรมที่จะบริจาคคืออะไรรายละเอียดดังนี้ 1) ระดับการบริจาคที่กำหนดซึ่งมีความ

พอประมาณคืออะไร 2) เหตุผลที่ใช้ในการกำหนดระดับการบริจาคดังกล่าวคืออะไร 3) จำนวนเงินที่จะประหยัดไว้ได้จากการบริจาคครั้งนี้ คืออะไร 4) ต้องใช้ความรู้เรื่องใดบ้าง และไม่ควรใช้อารมณ์ประการใดบ้าง 5) ต้องใช้หลักคุณธรรมอะไรบ้าง 6) ต้องทำใจให้พอใจอย่างไรบ้าง

3. **ซื้อสิ่งของหรือกิจกรรมที่จะลงทุนคืออะไร** รายละเอียดดังนี้ 1) ระดับการลงทุนที่กำหนดซึ่งมีความพอประมาณคืออะไร 2) เหตุผลที่ใช้ในการกำหนดระดับการใช้จ่ายลงทุนดังกล่าวคืออะไร 3) จำนวนเงินที่ประหยัดไว้ได้จากการใช้จ่ายลงทุนในครั้งนี้คืออะไร 4) ต้องใช้ความรู้เรื่องใดบ้าง และไม่ควรใช้อารมณ์ประการใดบ้าง 5) ต้องใช้หลักคุณธรรมอะไรบ้าง 6) ต้องทำใจให้พอใจอย่างไรบ้าง

ชุดที่ 5 แบบฝึก ดำเนินการตามแผนกิจกรรม
จิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง (ขั้นดำเนินการตามแผน)

1. **กรณีการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินซื้อสิ่งของหรือกิจกรรมที่จะซื้อหาหรือใช้จ่าย** ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งซื้อสิ่งของหรือกิจกรรมคืออะไรรายละเอียดดังนี้ 1) ต้องกำหนดระดับความพอประมาณมิให้ใช้จ่ายเกินความพอดี 2) ต้องมีเหตุผลสมควรพอจะใช้จ่ายซื้อหาสิ่งนั้น 3) ต้องประหยัดเงินหรือทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้เป็นภูมิคุ้มกันสำหรับอนาคต 4) ต้องใช้ความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจ ใช้จ่าย มิใช่ใช้อารมณ์ 5) ต้องใช้หลักคุณธรรมมิให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้อื่นหรือสังคม 6) ต้องทำใจให้พอใจต่อระดับความพอประมาณที่ได้กำหนดไว้และได้กระทำตามนั้น

2. **กรณีใช้เงิน สิ่งของหรือกิจกรรมเพื่อการบริจาคช่วยเหลือผู้อื่น หรือเพื่อการกุศลซื้อสิ่งของหรือกิจกรรม** คืออะไรรายละเอียดดังนี้ 1) ต้องกำหนดระดับความพอประมาณมิให้บริจาคมามากเกินพอดี 2) ต้องมีเหตุผลสมควรจึงจะบริจาคในครั้งนั้น 3) ต้องประหยัดเงินหรือทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้เป็นภูมิคุ้มกันสำหรับอนาคต 4) ต้องใช้ความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจบริจาคมิใช่ใช้อารมณ์ 5) ต้องใช้หลักคุณธรรมมิให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้อื่นหรือสังคม 6) ต้องทำใจให้พอใจต่อระดับความพอประมาณที่ได้กำหนดไว้และได้กระทำตามนั้น

3. **กรณีใช้จ่ายเงิน สิ่งของหรือทรัพย์สินเพื่อ** การลงทุนโดยหวังเพิ่มพูนทรัพย์ซื้อสิ่งของหรือกิจกรรมคืออะไรรายละเอียดดังนี้ 1) ต้องกำหนดระดับความพอประมาณมิให้ลงทุนมากเกินไป 2) ต้องมีเหตุผลสมควรจึงจะใช้จ่ายลงทุนครั้งนั้น 3) ต้องประหยัดเงินหรือทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้เป็นภูมิคุ้มกันสำหรับอนาคต 4) ต้องใช้ความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจ ลงทุนมิใช่ใช้อารมณ์ 5) ต้องใช้หลักคุณธรรมมิให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้อื่นหรือสังคม 6) ต้องทำใจให้พอใจต่อระดับความพอประมาณที่ได้กำหนดไว้และได้กระทำตามนั้น

ในช่องตารางคำตอบให้ผู้รับการฝึกเขียนข้อความเพื่ออธิบายว่าคนได้ปฏิบัติหรือได้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้หรือไม่เพียงใดหรือกระทำอะไรบ้าง ตามแผนงานที่วางไว้ในแต่ละข้อ

ชุดที่ 6 แบบฝึกการประเมินผลการดำเนินการ
ปฏิบัติตามแผนกิจกรรมจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง
(ขั้นประเมินและรายงานผล)

1. **กรณีการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินซื้อสิ่งของหรือกิจกรรมที่จะซื้อหาหรือใช้จ่าย** ในสิ่งใด สิ่งหนึ่งซื้อสิ่งของหรือกิจกรรมคืออะไรรายละเอียดดังนี้ 1) ต้องกำหนดระดับความพอประมาณมิให้ใช้จ่ายเกินความพอดี 2) ต้องกำหนดระดับความพอประมาณมิให้ใช้จ่ายเกินความพอดี 3) ต้องมีเหตุผลสมควรพอจะใช้จ่ายซื้อหาสิ่งนั้น 4) ต้องประหยัดเงินหรือทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้เป็นภูมิคุ้มกันสำหรับอนาคต 5) ต้องใช้ความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจ ใช้จ่าย มิใช่ใช้อารมณ์ 6) ต้องใช้หลักคุณธรรมมิให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้อื่นหรือสังคม 7) ต้องทำใจให้พอใจต่อระดับความพอประมาณที่ได้กำหนดไว้และได้กระทำตามนั้น

2. **กรณีใช้เงิน สิ่งของหรือกิจกรรมเพื่อการบริจาค**ช่วยเหลือผู้อื่น หรือเพื่อการกุศลซื้อสิ่งของหรือกิจกรรมคืออะไรรายละเอียดดังนี้ 1) ต้องกำหนดระดับความพอประมาณมิให้บริจาคมามากเกินพอดี 2) ต้องมีเหตุผลสมควรจึงจะบริจาคในครั้งนั้น 3) ต้องประหยัดเงินหรือทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้เป็นภูมิคุ้มกันสำหรับอนาคต 4) ต้องใช้ความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจ บริจาคมิใช่ใช้อารมณ์ 5) ต้อง

ใช้หลักคุณธรรมมิให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้อื่นหรือสังคม
6) ต้องทำใจให้พอใจต่อระดับความพอประมาณที่ได้กำหนดไว้และได้กระทำตามนั้น

2. กรณีใช้จ่ายเงิน สิ่งของหรือทรัพย์สินเพื่อการลงทุน โดยหวังเพิ่มพูนทรัพย์สินซื้อสิ่งของหรือกิจกรรมคือรายละเอียดดังนี้ 1) ต้องกำหนดระดับความพอประมาณมิให้ลงทุนมากเกินไป 2) ต้องมีเหตุผลสมควรจึงจะใช้จ่ายลงทุนครั้งนั้น 3) ต้องประหยัดเงินหรือทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้เป็นภูมิคุ้มกันสำหรับอนาคต 4) ต้องใช้ความรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจ ลงทุนมิใช่ใช้อารมณ์ 5) ต้องใช้หลักคุณธรรมมิให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้อื่นหรือสังคม 6) ต้องทำใจให้พอใจต่อระดับความพอประมาณที่ได้กำหนดไว้และได้กระทำตามนั้น

ในช่องตารางคำตอบให้ผู้รับการฝึกเขียนข้อความเพื่ออธิบายว่าตนได้ประเมินอย่างไร และผลการประเมินเป็นอย่างไรเทียบกับแผนที่ได้วางไว้ในแต่ละข้อ

ชุดที่ 7 แบบประเมิน Validity, Comprehensibility และ Applicability ของแบบฝึกและแบบประเมิน ความหมายของประเด็นเกณฑ์การประเมิน และวิธีการประเมิน

1. Validity (ความตรงตามความเป็นจริง) คือเนื้อหาของเอกสารสามารถแสดงหรือสะท้อนถึงสภาพความเป็นจริงของสิ่งที่เอกสารกล่าวถึงได้มากน้อยเพียงใด

2. Comprehensibility (ความเป็นที่เข้าใจได้โดยผู้อ่าน) คือเนื้อหาของเอกสารเมื่อนำไปให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีอ่าน จะสามารถเข้าใจได้มากน้อยเพียงใด

3. Applicability (ความเป็นที่ประยุกต์ใช้ได้โดยผู้อ่าน) คือเนื้อหาของเอกสารนี้ผู้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นประโยชน์มากน้อยเพียงใด

ข้อสอบถามมีจำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วย 1) แบบประเมินจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงโดยตนเอง 2) แบบประเมินจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงโดยบุคคลอื่น 3) แบบฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นกระจำความคิด 4) แบบฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นวางแผนกิจกรรม 5) แบบฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงขั้นประเมินผลและรายงานและดำเนินการตามแผน

1. แบบประเมิน Validity, Comprehensibility และ Applicability ของแบบฝึกและแบบประเมิน

ในคำตอบ มีแบบการประเมิน 3 ประเด็นเกณฑ์การประเมิน คือ 1) Validity (ความตรงตามความเป็นจริง) 2) Comprehensibility (ความเป็นที่เข้าใจได้โดยผู้อ่าน) 3) Applicability (ความเป็นที่ประยุกต์ใช้ได้โดยผู้อ่าน)

ในแต่ละแบบการประเมิน มีระดับการประเมิน 4 ระดับ คือ น้อยมาก น้อย มาก และมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

แบบประเมินและแบบฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ ที่ได้สร้างขึ้นในโครงการวิจัยนี้ สอดคล้องกับตัวชี้วัด ตามแผนภาพทางความคิดซึ่งสรุปหลักประพจน์ปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วยสามห่วงกับสองเงื่อนไข ซึ่ง สามห่วงได้แก่ความพอประมาณ เหตุผลและภูมิคุ้มกัน ส่วนสองเงื่อนไขได้แก่ความรู้และคุณธรรม [3] และมีการประเมินตามหลักการประเมินตามแบบสากล ที่สามารถนำไปใช้ได้ ดังนี้

1. สามารถนำไปใช้ในการประเมินและแบบฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบได้และสามารถนำไปใช้ได้ทั้งตัวบุคคล และกลุ่มบุคคล ซึ่งแบบประเมินและแบบฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ หรือต่อยอดความคิด และพัฒนารูปแบบตามที่ต้องการได้ในแต่ละประเด็นข้อมูล ทั้งนี้ แบบประเมินและแบบฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบที่ได้ออกแบบในครั้งแรกนี้จะประกอบด้วยแบบประเมินจำนวน 7 ชุด คือ 1) แบบประเมินจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงโดยตนเอง 2) แบบประเมินจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงโดยบุคคลอื่น 3) แบบฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง (ขั้นทำความเข้าใจกระจำความคิด) 4) แบบฝึกการวางแผนจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง(ขั้นวางแผนกิจกรรม) 5) แบบฝึก ดำเนินการตามแผนกิจกรรมจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียง (ขั้นดำเนินการตามแผน) 6) แบบฝึกการประเมินผลการดำเนินการปฏิบัติตามแผนกิจกรรมจิตเศรษฐกิจพอเพียง (ขั้นประเมินผลและรายงานผล) 7) แบบประเมิน Validity, แบบประเมิน Comprehensibility และ

แบบประเมิน Applicability

โดยแบบประเมินและแบบฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบ ใน 6 ชุดแรก มีข้อคำถามชุดละ 18 ข้อ รวมจำนวน 108 ข้อเป็นการฝึกและประเมินตัวบุคคลในแบบประเมินชุดที่ 7 เป็นการประเมินแบบฝึกและแบบประเมินการฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีข้อคำถาม 7 ข้อ รวมข้อคำถามในแบบประเมินและแบบฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบทั้งสิ้น 115 ข้อคำถาม

2. แบบประเมินและแบบฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นโดยบุคลากรจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประกอบด้วยอาจารย์จำนวน 6 คนและนักศึกษาจำนวน 10 คนแล้ว

การประเมินและฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบนี้สามารถนำไปทดสอบใช้กับกลุ่มเป้าหมายทั้งใช้กับตนเอง กับรายบุคคลและใช้กับรายกลุ่มได้

ข้อเสนอแนะและข้อสังเกต

ในขั้นนี้ผู้วิจัยให้ความสำคัญแก่การใช้ความคิดเชิงตรรกะในการสร้างและตรวจสอบแนวคิดและชุดฝึกดังกล่าว โดย

1. ผู้สนใจแบบประเมินและแบบฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบที่ได้สร้างขึ้นมานี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคลหรือเป็นรายกลุ่มตามที่เห็นสมควรได้

2. ส่วนที่จะต้องดำเนินการต่อไปของการวิจัยคือคือการนำเสนอ แบบประเมินและแบบฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมเบื้องต้นให้ได้รับรู้และมีการนำไปทดลองใช้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

3. ในส่วนของการทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่และการใช้สูตรสถิติต่าง ๆ ยังไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณการวิจัยและ

4. ผู้วิจัยหวังว่าผู้สนใจและมีข้อมูลหรือความคิดที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ จะได้ช่วยกันพัฒนาให้ แบบประเมิน

และแบบฝึกจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงเชิงระบบที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมเบื้องต้นนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] เฉลียว บุรีภักดิ์. ตัวแบบทางความคิดเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนา. หลักสูตรคุณวุฒิบัณฑิต ยุทธศาสตร์พัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ; 2553.
- [2] สภาพที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ความเห็นและข้อเสนอแนะ “ยุทธศาสตร์ประเทศไทยใน 2 ทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2556-2575) ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ; 2556.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เศรษฐกิจพอเพียง คือ อะไร. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ; 2542.
- [4] เฉลียว บุรีภักดิ์. แนวความคิดเชิงระบบ (Systems Concepts) และการคิดเชิงระบบ (Systems Thinking). หลักสูตรคุณวุฒิบัณฑิต ยุทธศาสตร์พัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ; 2550.
- [5] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.). เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ. : ม.ป.พ. ; 2547.
- [6] สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ; 2546.